

C/2024/2874

25.4.2024

ZAWIADOMIENIE KOMISJI

Pytania i odpowiedzi w związku z wdrażaniem przepisów UE dotyczących pszczelarstwa ekologicznego

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(C/2024/2874)

Niniejszy dokument zawiera odpowiedzi na pytania, które służby Komisji otrzymały w związku z wdrażaniem przepisów UE dotyczących pszczelarstwa ekologicznego.

Niniejszy dokument ma na celu wsparcie organów krajowych i przedsiębiorstw w stosowaniu tych przepisów UE. Do dokonywania obowiązującej wykładni przepisów UE upoważniony jest jedynie Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

RIPAC ⁽¹⁾ NOTA NR 2024-01

SEKTOR:	ROLNICTWO EKOLOGICZNE
ŚRODEK:	PSZCZELARSTWO
PRZEDMIOT:	OBSZARY ŻEROWANIA – LOKALIZACJA PASIEK – WOSK PSZCZELI – UMIESZCZANIE ULI
ODNOŚNE PRZEPISY:	Rozporządzenie (UE) 2018/848 ⁽²⁾ – art. 21 i 35; załącznik II część II pkt 1.9.6.5; rozporządzenie (UE) nr 1305/2013 ⁽³⁾ – art. 28 i 30; rozporządzenie (UE) 2021/2115 ⁽⁴⁾ – art. 31, 70, 72 i 154.

Pytanie 1: Pszczelarze ekologiczni muszą umieszczać pasieki na obszarach, na których źródła nektaru i pyłku składają się zasadniczo z roślin uprawianych ekologicznie lub roślinności naturalnej, lub lasów, które nie są zarządzane zgodnie z przepisami dotyczącymi produkcji ekologicznej, lub upraw poddawanych działaniu metod o niewielkim oddziaływaniu na środowisko. Co można uznać za metody o niewielkim oddziaływaniu na środowisko w rozumieniu części II pkt 1.9.6.5 lit. a) i c) załącznika II do rozporządzenia (UE) 2018/848?

Odpowiedź:

Termin „metody o niewielkim oddziaływaniu na środowisko”, o których mowa w części II pkt 1.9.6.5 lit. a) i c) załącznika II do rozporządzenia (UE) 2018/848, należy rozumieć jako pojęcie odnoszące się do metod równoważnych metodom stosowanym w ramach środków wcześniej przewidzianych w art. 28 („Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne”) i art. 30 („Płatności dla obszarów Natura 2000 i płatności związane z ramową dyrektywą wodną”) rozporządzenia (UE) nr 1305/2013, które nie mogą mieć wpływu na kwalifikację produkcji pszczelarskiej jako ekologicznej.

⁽¹⁾ RIPAC (francuski akronim nazwy „Registre d’Interprétation de la Politique Agricole Commune”) jest rejestrem i bazą danych not wyjaśniających dotyczących prawa rolnego.

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 (Dz.U. L 150 z 14.6.2018, s. 1).

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 487).

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz.U. L 435 z 6.12.2021, s. 1).

Rozporządzenie (UE) nr 1305/2013 zostało uchylone z dniem 1 stycznia 2023 r. na mocy art. 154 rozporządzenia (UE) 2021/2115 ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (WPR).

Art. 31 („Schematy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt”), art. 70 („Zobowiązania związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania”) i art. 72 („Obszary ze szczególnymi niedogodnościami wynikającymi z niektórych obowiązkowych wymogów”) nowego rozporządzenia (UE) 2021/2115 o planach strategicznych WPR umożliwiają państwom członkowskim (w ramach ich planów strategicznych WPR) programowanie interwencji, które mogą przynieść korzyści dla środowiska, podobnie jak w przypadku środków zaprogramowanych na podstawie art. 28 i 30 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013.

Celem interwencji określonych w art. 31, 70 i 72 rozporządzenia (UE) 2021/2115 i dostępnych dla państw członkowskich jest przyczynienie się do realizacji celów szczegółowych WPR, określonych w szczególności w art. 6 ust. 1 lit. d), e), f) oraz i) tego rozporządzenia: „d) przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji węgla, a także promowanie zrównoważonej energii; e) wspieranie zrównoważonego rozwoju zasobów naturalnych, takich jak woda, gleba i powietrze, i wydajnego gospodarowania nimi, w tym poprzez ograniczanie uzależnienia od środków chemicznych; f) przyczynianie się do powstrzymania utraty różnorodności biologicznej i odwrócenia tego procesu, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu; [...] i) poprawa reagowania rolnictwa Unii na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym w zakresie żywności wysokiej jakości, bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i produkowanej w zrównoważony sposób, w zakresie zmniejszenia marnowania żywności, zwiększenia dobrostanu zwierząt i zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe”.

Jeżeli chodzi o wdrożenie przepisów UE dotyczących pszczelarstwa w produkcji ekologicznej, określonych w rozporządzeniu (UE) 2018/848, to w związku z tym, że część II pkt 1.9.6.5 lit. c) załącznika II do rozporządzenia (UE) 2018/848 odnosi się do art. 28 i 30 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013, od dnia 1 stycznia 2023 r. każde państwo członkowskie musi ocenić, czy w interwencjach zaprogramowanych w jego planie strategicznym WPR mających na celu wsparcie gruntów na podstawie art. 31, 70 i 72 rozporządzenia (UE) 2021/2115 zagwarantowano, że „roślinność naturalna lub lasy, które nie są zarządzane zgodnie z przepisami dotyczącymi produkcji ekologicznej, lub uprawy” znajdujące się „w promieniu 3 km od pasieki” są „poddawane działaniu metod o niewielkim oddziaływaniu na środowisko”, które nie zagrażają certyfikacji ekologicznej produktów pszczelich zgodnie z częścią II pkt 1.9.6.5 lit. a) i c) załącznika II do rozporządzenia (UE) 2018/848:

„1.9.6.5. Pomieszczenia i praktyki gospodarskie.

W odniesieniu do pomieszczeń i praktyk gospodarskich stosuje się następujące przepisy:

- a) pasieki są umieszczane na obszarach, które zapewniają źródła nektaru i pyłku składające się zasadniczo z roślin uprawianych ekologicznie lub, odpowiednio, z roślinności naturalnej, lub lasów, które nie są zarządzane zgodnie z przepisami dotyczącymi produkcji ekologicznej, lub upraw poddawanych jedynie działaniu metod o niewielkim oddziaływaniu na środowisko;

[...]

- c) pasieka jest tak zlokalizowana, aby w promieniu 3 km od pasieki źródłami nektaru i pyłku były zasadniczo rośliny uprawiane metodami ekologicznymi lub roślinność naturalna lub uprawy poddawane jedynie działaniu metod o niewielkim oddziaływaniu na środowisko, odpowiadających metodom określonym w art. 28 i 30 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013, które nie stanowią zagrożenia dla kwalifikacji pszczelarstwa jako ekologicznego. Wymogi te nie dotyczą obszarów, na których nie ma kwitnienia lub ule są w stanie uspienia”.

Pytanie 2: Czy producenci i przetwórcy wosku pszczelego mogą być certyfikowani jako podmioty ekologiczne? Jeśli tak, to jakie szczegółowe zasady produkcji powinny mieć zastosowanie?

Odpowiedź:

Wosk pszczeli jest wymieniony w załączniku I do rozporządzenia (UE) 2018/848 i w związku z tym jest objęty zakresem stosowania tego rozporządzenia (⁵), niezależnie od tego, czy jest stosowany do produkcji żywności lub paszy, czy też do innych celów, takich jak zastępowanie wosku pszczelego w ulach ekologicznych.

⁽⁵⁾ Art. 2 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2018/848: „Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do następujących produktów pochodzenia rolnego, w tym produktów akwakultury i pszczelarstwa, wymienionych w załączniku I do TFUE oraz do produktów będących pochodnymi takich produktów – w przypadku gdy produkty te są lub mają być wytwarzane, przygotowywane, znakowane, dystrybuowane, wprowadzane do obrotu lub przywożone do Unii lub wywożone z Unii:

- a) żywe lub nieprzetworzone produkty rolne, w tym nasiona i inny materiał przeznaczony do reprodukcji roślin;
- b) przetworzone produkty rolne przeznaczone do wykorzystania jako żywność;
- c) pasze.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się także do niektórych innych wymienionych w załączniku I do niniejszego rozporządzenia produktów ściśle powiązanych z rolnictwem, które są lub mają być wytwarzane, przygotowywane, znakowane, dystrybuowane, wprowadzane do obrotu, przywożone do Unii lub z niej wywożone”.

W związku z powyższym przetwórcą lub producent, który zbiera ekologiczny wosk pszczeli, może zostać certyfikowany jako „ekologiczny” zgodnie z zasadami i odpowiednimi przepisami określonymi w rozporządzeniu (UE) 2018/848 oraz jego aktach delegowanych i wykonawczych.

Rozporządzenie (UE) 2018/848 zawiera szczegółowe przepisy dotyczące produkcji w odniesieniu do pszczół i pszczelarstwa. Znajduje się w nim również szereg wymogów dotyczących konwersji i ochrony zdrowia, a także pomieszczeń i praktyk gospodarskich związanych z woskiem pszczelim, który może być stosowany przez pszczelarzy ekologicznych. W szczególności istotne są przepisy części II pkt 1.2.2 lit. f⁽⁶⁾, pkt 1.9.6.3 lit. f⁽⁷⁾ oraz pkt 1.9.6.5 lit. e) i f⁽⁸⁾ załącznika II do tego rozporządzenia.

Rozporządzenie (UE) 2018/848 nie zawiera jednak żadnych dodatkowych szczegółowych przepisów dotyczących produkcji ekologicznego wosku pszczelego. W związku z tym zastosowanie mają przepisy art. 21 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2018/848:

„2. W przypadku braku szczegółowych przepisów dotyczących produkcji, o których mowa w ust. 1:

- a) podmioty – w odniesieniu do produktów, o których mowa w ust. 1 – przestrzegają zasad ustanowionych w art. 5 i 6, odpowiednio zasad ustanowionych w art. 7 oraz ogólnych przepisów dotyczących produkcji ustanowionych w art. 9–11;
- b) państwo członkowskie może – w odniesieniu do produktów, o których mowa w ust. 1 – stosować szczegółowe krajowe przepisy dotyczące produkcji, pod warunkiem że przepisy te są zgodne z niniejszym rozporządzeniem oraz pod warunkiem że nie zakazują, nie ograniczają ani nie utrudniają wprowadzania do obrotu wytworzonych poza ich terytorium produktów zgodnych z niniejszym rozporządzeniem”.

W związku z brakiem unijnych lub krajowych przepisów dotyczących produkcji to do właściwych organów, organu kontrolnego lub jednostki certyfikującej, odpowiedzialnych za certyfikację tych podmiotów, należy decyzyjnie w poszczególnych przypadkach, czy podmioty w swojej działalności i metodach produkcji „przestrzegają zasad ustanowionych w art. 5 i 6, odpowiednio zasad ustanowionych w art. 7 oraz ogólnych przepisów dotyczących produkcji ustanowionych w art. 9–11”.

Pytanie 3: Do jakiej kategorii produktów, o których mowa w art. 35 ust. 7 rozporządzenia (UE) 2018/848, należy zaklasyfikować wosk pszczeli?

Odpowiedź:

Do celów art. 35 ust. 1 i 4 dotyczących certyfikatów wydawanych podmiotom wosk pszczeli jest sklasyfikowany w kategorii g) określonej w art. 35 ust. 7:

„g) inne produkty wyszczególnione w załączniku I do niniejszego rozporządzenia lub nieobjęte poprzednimi kategoriami”.

⁽⁶⁾ „W okresie konwersji wosk należy wymienić na wosk pochodzący z pszczelarstwa ekologicznego. Nieekologiczny wosk pszczeli można jednak stosować: (i) w przypadku gdy wosk pochodzący z pszczelarstwa ekologicznego jest niedostępny na rynku; (ii) w przypadku gdy dowiedziono, że jest on wolny od zanieczyszczeń produktami lub substancjami niedopuszczonymi do stosowania w produkcji ekologicznej; oraz (iii) pod warunkiem że pochodzi on z komórek pszczelich”.

⁽⁷⁾ „W odniesieniu do ochrony zdrowia stosuje się następujące przepisy: [...] f) jeżeli stosuje się leczenie syntetyzowanymi chemicznie alopaticznymi produktami leczniczymi, w tym antybiotykami, innymi niż produkty i substancje dopuszczone do stosowania w produkcji ekologicznej na podstawie art. 9 i 24, na okres leczenia rodziny poddawane leczeniu umieszcza się w izolowanych pasiekach, a cały wosk wymienia się na wosk pochodzący z pasiek ekologicznych. Następnie dla takich rodzin stosuje się przez okres 12 miesięcy konwersję przewidzianą w pkt 1.2.2”.

⁽⁸⁾ „e) wosk pszczeli stosowany do nowych węż pochodzi z ekologicznych jednostek produkcyjnych; f) w ulach dopuszcza się stosowanie wyłącznie produktów naturalnych, takich jak propolis, wosk i oleje roślinne”.